

סינמטק

סרטי החודש
תשקיף ביקורת

אוקטובר 1982
גליון מספר 9

① סינמטק: מבחן ער
אשניי קולטור 1982
אוקטובר # 9

② גרובניר סינמטק ג'נ
אוקטובר 1982

ג'ולי אנדריוס ורוברט פרסטון בקומדיה של בלייק אדוארדס "ויקטור-ויקטוריה"

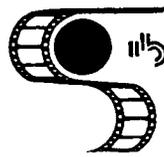

איזה לילה שותים היום?

- תפוזים, לימונדה, אשכוליות או תפוחי עץ.

עילית

הסינמטק הישראלי

עירית תל-אביב-יפו

אוניברסיטת תל-אביב

הארכיון הישראלי לסרטים

תוכנית סינמטק תל-אביב,

חודש אוקטובר 1982

תוכנית הסינמטק לחודש אוקטובר:

1. מסרטיו של לואיס בוניואל
2. העיתונות הכתובה בראי הקולנוע
3. הוליווד בשנות ה-30 — חלק א'
- ג'וזף פון שטרנברג ומארלן דיטריך.
4. הקרנות מיוחדות
5. מדע בדיוני (חלק א') הקרנות בכורה
6. הקרנות לכל המשפחה
7. לורנס אוליבייה.

הנהלת הסינמטק הישראלי, בשיתוף עם חברת "סינמה אינטרנשונל קורפוריישן", גאים להכריז על —

פסטיבל קולנוע — מדע בדיוני

הפסטיבל ייערך בכל יום שלישי בשבוע, בחודשי אוקטובר ונובמבר, בשעות: 19.00 ו-21.30. במסגרת הפסטיבל יוקרנו שישה סרטים, ממיטב יצירות המדע-הבדיוני של הקולנוע. בחלקו הראשון של הפסטיבל יוקרנו שלושה סרטים חדשים, בהצגות-בכורה ארציות — מן הבולטים בסרטי המדע-הבדיוני שהופקו השנה. כל הסרטים מלווים בתרגום לעברית.

פולטרגייסט (רוח רפאים) (1982)

בימוי: טאב הופר

כתב והפיק: סטיבן שפילברג

מעשה ברוח רפאים המשתלטת על ביתה של משפחה אמריקנית. סרט מעלה, עשיר בפעלולים חזותיים, שוכה בביקורות מצוינות, כשהוקרן הקיץ בארה"ב. עם: קריג טי. נלסון, ג'ובט וליאמס.

קללת אנשי החתול (1982)

בימוי: פול שראדר

תסריט: אלן אורמסבי, על פי סיפור מאת דוויט בחן.

התסריטאי של "נהג מונית" רהשור הוועם" והבמאי של "הגיגולו האמריקני" כתב וביים גרסה מודרנית לסרט הקלאסי שיער ז'אק טורנר ב-1942. קללה עתיקה ומיסטרית רובצת על זוג צעירים בלוס-אנג'לס — וגורמת לשיבוש סדרי הטבע והחברה. פנטזיית מתח ארטיית, עם: נסטטיה קינסקי, מאלקולם מקדואל.

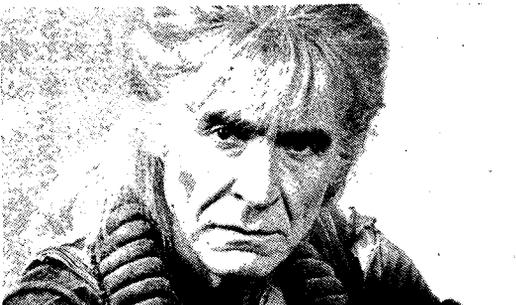

מסע בין כוכבים — זעמו של קאן (1982)

בימוי: ניקולס מאייר

תסריט: ג'ק סוורדוס

פרק חדש ומרשים בעלילות ספינת החלל "אנטרפרייז". אדמירל קירק ומיסטר ספוק מובילים את צוותם למאבק איתנים בקאן הנורא, בן כדור-הארץ. ששוד במאה ה-23 ומאיים לפתח את כוכב מולדתו. עם הליאם שאטנר, ליאונרד נימוי, ריקארדו מונטאלבאן.

בחדש נובמבר יוקרנו שלושה סרטים נוספים במסגרת הפסטיבל. החלק השני יוקדש ליצירות-מופת של הקולנוע המדע-בדיוני. יוצגו הסרטים הקלאסיים:

מלחמת העולמות (1953)

האיש המתכווץ המופלא (1957)

השלב הרביעי (1970)

נא לשמור את כרטיסי הכניסה למבצע מיוחד שיערך בתום הפסטיבל.

ג. לאס הורדאס — אדמה ללא לחם (ספרד 1932) (1)
LAS HURDES - TIERRA SIN PAN
 Luis Bunuel
 בימאי: לואיס בוניואל
 אחרי שני סרטים סוריאליסטיים יוצר בוניואל מסמך ריאליסטי, המתאר את העוני המחירד בלאס הורדאס, איזור בצפון ספרד, ליד הגבול הפורטוגזי. "סרט מדהים בעוצמתו החזותית". (32 דקות).

יום שלישי 5.10
 המעקב (ארה"ב 1973) (2) 19.00

THE PARALLAX VIEW
 Alan J. Pakula
 בימאי: אלן ג' פאקולה
 שחקנים: וורן ביטי, קנת מרט, פאולה פרנטיס
 עיתונאי אמריקאי יוצא לחשוף קשר אלים נגד ראשי הממשל הוושנינגטוני. העיתונאי מנסה לסתור את מימצאיה של ועדת חקירה ממלכתית ולהוכיח שהמקרה של רצח הסנטור שבו נכח אינו מקרי או אישי ומאחוריו מסתתרת רשת שלמה. סרט מתח פוליטי מעולה שנישאר בתחום הספקולציה ואינו מגלה עד לסימומיו הוא הארגון ומי עומד מאחוריו. (102 דקות).

DER BLAUE ENGEL (3) 21.30
 Joseph Von Sternberg
 בימאי: ג'וזף פון שטרנברג
 שחקנים: אמיל יאנינגס, מארלן דיטריך, קורט גרוון.
 עיבוד קולנועי ל"פרופסור אונראט", הרומן מאת היינריך מאן, המתאר את תהליך ההתנוונות של מורה קפון בעקבות אהבתו הנואשת ולזמרת הקברטים לולה. סאטירה חריפה על האופי הגרמני ונבואה קודרת על התקרמות הארכיביה ועליה הנאציים. חלק גדול מהצלחתו האמנותית של הסרט נזקפת לעיצוב האמנותי ולצילום המקינים על את האווירה האכספריסיוניסטית הכבדה. זהו סרטה החשוב הראשון של מארלן דיטריך. לפי לולה בנתה את דמות ה"אמפ" של סרטיה המאוחרים יותר. (116 דקות).
 הדילוגים המועטים מתורגמים לאנגלית.

יום רביעי 6.10
 הגנב מבגדד (בריטניה 1940) (6) 17.00

THE THIEF OF BAGHDAD
 Michael Powell
 בימאי: מייקל פאול
 שחקנים: סאבו, קונרד ווידט
 ספורו של נער נאבק בקוסם מרושע בעזרת שד כלאו בבקבוק. האפקטים המיוחדים בסרט היו חדשניים ביותר בעת שיצא הסרט לאקרנים. (109 דקות).

לוס אולווידאדוס (מכסיקו 1950) 19.00

LOS OLVIDADOS
 Luis Bunuel
 בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: אלפונסו מוחה, אסטלה אינדה, רוברטו קובר.
 סרט שמסמל את שובו של לואיס בוניואל למסך הבינלאומי לאחר העדרות של 20 שנות עבודה במכסיקו. ספור בסגנון ריאליסטי על שני נערים, פושעים צעירים, המושחתים ונהרסים לבסוף ע"י הסביבה. בפרברי העוני של מכסיקו סיטי שבהם הם חיים. סרט קודר וחסר פשרות שצולם באתרי ההתרחשות המקוריים במכסיקו סיטי. (88 דקות) (מלווה בתרגום לאנגלית).

שנחאי אקספרס (ארה"ב 1932) (3) 21.30

SHANGHAI EXPRESS
 Joseph Von Sternberg
 בימאי: ג'וזף פון שטרנברג
 שחקנים: מארלן דיטריך, קלייר ברוק, אנה מי וונג.
 ספור תאוזה והפתקאות המתחולל ברבכת אקספרס המובילה לשנחאי בדרך המוחזקת בידי המהפכנים סינים. סרט מבריק שפתח גל של סרטים שעלילתם מתרחשת ברבכת. כל אחד מהם הנושם שומר בליבו סוד כלשהו ואחד מהם נרצח. כמו בכל סרטיו של פון שטרנברג, אין הספור מאפיל על האווירה העשירה, על הסגנון האיטי ועל העצמה הנדירה. מארלן דיטריך מגלמת את דמותה של "פאם פאטאל" קלאסית השולטת על הקהילה האירופית בסין. (84 דקות) ללא תרגום עברית.

מוצ"ש 2.10
 משחקי הפיג'מה (ארה"ב 1957) (4) 19.30

THE PAJAMA GAME
 Stanley Donen
 בימאי: סטנלי דונן
 שחקנים: דוריס ריי, ג'ון רייט, ריטה שאו
 מחזמר מעולה העוסק בנושא לא שגרת במיוויקולס — פועלים בבית דרושים דרושים תוספת שכר. אהבתה של מנהיגת הפועלים למעבידה אינה מונעת ממנה להיות קשורה בזמן המרמ. סטנלי (יום אחד בניו יורק), "שר" אשר בגשם" דונן מעביר בהצלחה אל הלב את כל הנושאים שמוצגו בברודוויי ומביים סרט המכיל את הניצנים של הסרט המוסיקלי המודרני. (101 דקות).

משחקי פיג'מה (ארה"ב 1957) (4) (ראה 2.10) 21.30

THE PAJAMA GAME
 יום ראשון 3.10
 נערתו ששת (ארה"ב 1940) (2) 19.00

HIS GIRL FRIDAY
 Howard Hawks
 שחקנים: קארי גראנט, רוזלינד ראסל, ראלף בלאמי.
 הגישה הקולנועית השנייה למחזה של בן הכט וצ'רלס מקארטור המתאר מירדף עיתונאי חסר מעצורים אחרי השקפה מיוחל. הוקס ("להחזיק ולאבד", "ריו ברבו") מחליף את מינו של העיתונאי (כאן מדובר בעיתונאית ממוחלת) ומצליח ליצור קומדיה מהירה מאד ומבריקה. (92 דקות) דובר אנגלית ללא תרגום.

הקרנבל הגדול (ארה"ב 1951) (2) 21.30

ACE IN THE HOLE (THE BIG CARNIVAL)
 Billy Wilder
 בימאי: בילי ויילדר
 שחקנים: קירק דולגאס, ג'אן סטרלינג, ריצ'רד בנדיקט.
 עיתונאי אפתן וחסר מצפון העובד עיתון יומי ועיריוריו לעצמו שם בינלאומי בעקבות סקופ סנסציוני אודות ארכיאלוג חובב שנלכד במערת קבורה אינדיאנית. סאטירה חריפה ומורעלת, אולי הסרט הזני ביותר שיצא מידי של ויילדר שבנה אותו לא כקומדיה אלא כסגנון כמעט תיעודי. הסרט חולל שערוריה שכמעט חיסלה את הקאריירה שלו. כבימאי קולנוע עמוש שלא רק העיתונות מוצגת כאן בלוח כישורי אלא גם האדם הפשוט מוצג כאכזר וכאויש לסבל הזולת. (111 דקות).

יום שני 4.10
 משחקי פיג'מה (ארה"ב 1957) (4) (ראה 2.10) 19.00

THE PAJAMA GAME
 א. כלב אנדלוסי (צרפת 1928) (1) 21.30

UN CHIEN ANDALOU
 Luis Bunuel
 בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: פייר באטצ'ף, סימון מאריי, בוניואל, דאלי
 עיקר כוחו של סרטם המשוחף הראשון של לואיס בוניואל וסאלוואדור דאלי הוא באימאז'ים, במטאפורות ובסמלים הסוריאליסטיים. אליבא דבוניואל/דאלי מקיים התת מודע מרגמי חוויות, ספורים וקשים בעלי הגיון משלהם. תוך הניסיון הזה לפרש את תורת פרויד הם מעלים את ריעותיהם על דת, פוליטיקה ומוסר ותוקפים את הצופה בדימויים אכזריים ומדהימים. משך השנים הפך הסרט לנושא דגל הסוריאליזם. (17 דקות)

תור הזהב (צרפת 1930) (1) 21.30

L'AGE D'OR
 Luis Bunuel
 בימאי: לואיס בוניואל
 סרטם המשוחף השני של בוניואל ודאלי אף הוא את תדהמת הקהל נוכח ההלם החזותי של תמונות בלתי מצוינות. "נסיון להסביר את העולם באמצעות תורת מארכס, פרויד והמרקסיזם סאד" (בוניואל). הסרט זכה לגלי השמצות מצד אנטישמנים ופטריוטים צרפתיים. (63 דקות).

CELA S'APPELE L'AURORE

Luis Bunuel

בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: ג'ורג' מרשל, לוסיה כוזה, ז'וליאן ברתו.
 אחד משלושת סרטי הטובים ביותר "אמר פעם בוניואל על
 "קוראים לו שחר". ה. סרט דומה בגישה ההומניסטית שלו
 לקולוניזם ועשוי כסרט מתח בנוסח סרטי הגנגסטרים
 הדאמריקאים. העלילה מתרחשת באיטליה והדמות
 הראשונה היא של מפקח משטרה, מעריך גדול של
 סאלוואדור דאלי ושל פול קלרל (משורר קתולי-ימני).
 אינטליגנטי וחצוף ועם זאת איש חברה מנומס. "בחרתי
 בדמות כזו שתשמש כגבור הסרט בשליחיסו לחברה, לחיים
 ולאהבה". (בוניואל, 102 דקות).

יום שלישי 12.10
21.30 פסטיבל קולנוע - מרע בדיוני 19.00
 הקרנות בכורה ארציות
PÖLTERGEIST (1982) (ארה"ב)
 בימאי: טאב הופר שחקנים: קרייג טי. גלטון, ג'ובט
 ויליאמס.
 סרט מתח מעולה עשיר בפעולות חזותיים המתאר רוח
 רפאים המשתלטת על ביתה של משפחה אמריקאית.
 הסרט זכה לביקורות מצוינות כשהוקרן הקיץ בארה"ב.
 דמי כניסה לחברים 50 שקל, לקהל הרחב 60 שקל.

יום רביעי 13.10
THE LOVE BUG 17.00
 Robert Stevenson
 בימאי: רוברט סטיבנסון
 סרט מאולפני וולט דיסני. ספורה של החפושית בעלת
 מחשבה משלה. (107 דקות).

נורין (מכסיקו 1958) (1) 19.00
NAZARIN
 Luis Bunuel
 בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: פרנסיסקו ראבל, ריטה מצי'ו, מרגה לופו.
 ספור של דון קישוט על איש נצתר "השייך לשושלת
 המטרופים הספרדיים, שטרופו מתבטל בכך שהוא לוקח
 כרצינות את הרעיונות ההמליצות הגדולות ומנסה לחיות
 לפינן". במכסיקו של שנת 1900, ימיו של הדיקטטור
 פורפיריו דיאז, מנסה כומר עני לחקות את ישו ויוצא למסע
 רחבי המדינה. העליבות והאכזריות בהן טובע הכומר
 חשובה לבוניואל יותר מגורלו ומזמינו לבן האלוהים.
 הסרט עשוי ממרקם של ניגודים וסתירות עצמיות שאינן
 מתישבות או מצטרפות להרמוניה או למסר חד משמעי.
 (94 דקות).

BLONDE VENUS

Joseph Von Sternberg

בימאי: ג'וזף פון שטרנברג
 שחקנים: מארלן דיטריך, הרברט מרשל, קארי גרנט.
 זמרת קברטים לשעבר חוזרת לבמה כדי לממן את תהליך
 הירפוי של בלעה. הבעל מגלה את האמת על עיסוקה
 ובניסיון לשמור על בנה היא מאבדת את כבודה. הקטע
 בקברט בו היא מסירה את פרוות הגורילה וחושפת את
 רגליה הפך לנקודת ציון בקאריירה של דיטריך. הרבילות
 של התקופה יודעת לספר על פרטים אוטוביוגרפיים שכללו
 פון שטרנברג ודיטריך בסרטם, פרטים המתארים את יחסי
 הבימאי עם הכוכבת הגדולה שיצר. (80 דקות) ללא תרגום
 עברי.

HAMLET

Laurence Olivier

המלט (בריטניה 1948)
 בימאי: לורנס אוליבייה, איילין הולי, ג'ין סימונס.
 שחקנים: לורנס אוליבייה, איילין הולי, ג'ין סימונס.
 עיבוד מבריק למחזהו של שיקספיר אודות הנסיך הרני
 "שלא ידע להחליט". זהו סרטו הטוב ביותר של לורנס
 אוליבייה היוצר כאן תיאטרון מעולם במיטבו ומנצל את
 המצלמה לשם חקון כוחו של הטקסט. הסרט יצא מהנחה
 שהכח המניע את המלט הוא חסכוני אדיפוס, קונספציה
 שזכתה לקיטון של ביקורת קטלנית אך בה טמון עיקר
 כוחו של הסרט. אוסקר 1948 לסרט ולוליבייה על משחקו.
 (155 דקות).

CITIZEN KANE

Orson Welles

בימאי: אורסון וולס
 שחקנים: אורסון וולס, ג'וזף קוטן, אגנס מורדה.
 סיפור חייו של איל עיתונות נחשף תוך כדי הקירה
 עיתונאית מקיפה. אורסון "מגע של רשע" וולס משתמש
 בכל האמצעים הטכניים שעמדו אז לרשות הקולנוע.
 ההישגים הטכניים מתמוזגים היטב עם המבנה העלילתי
 המהפכני של הסרט. העלילה מורכבת משורה של סיפורים
 חופפים בחלקם ונפרדים בחלקם האחר. "הסרט הטוב
 ביותר בכל הזמנים, שלם מבחינה סוציאלית, פסיכולוגית,
 דרמטית, פיוטית וקומית. הצגה של עצמת הכוח והתקפה
 עליו... פיוט על הבדידות ההזדקנות והאישיות החריגה".
 (פרנסואה טריפו), (119 דקות).

LE JOURNAL D'UNE FEMME DE CHAMBRE

Luis Bunuel

בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: ז'אן מורה, מישל פיקולי, ז'ורז' ז'רה.
 הגרסה הקולנועית השנייה לספורו של אוקטב מיראבו
 (הראשונה ביממה בדי ז'אן רנאר). העלילה מעברת לשנת
 1928, שנה בה החלו הפאשיסטים הצרפתיים לצבור כוח.
 בסגנון לאקוני ומנוכר מיטיב בוניואל לתאר את
 הפרובינציה הצרפתית המושחתת והמרושעת שבה
 מתיחסים הכל זה לזה לאלל הפצים, את מאבקי הכוחות של
 המעמד הולקווי הדקאדנטי ואת חשיפת מורכבות הנפש על
 צדיה השונים המניעה בסיטואציות מסוימות לידי
 התגשויות עמוסות חומר נפץ. (95 דקות).

EL

Luis Bunuel

אל (מכסיקו 1952) (1)
 בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: ארתורו דה קורדובה, דליה גרסס, לואי בריסטיין.
 דראמה סוריאליסטית המשרטטת בהומור שחור את דרכו
 של עשיר מפולג מחיי מוסריות מופת בתחילתו בן 40, דרך
 חיי נישואין פרברטיים ואכזרי קנאה ועד למנוח ברומצא
 טירפיו את מקומו. הסרט הקרוב ביותר לרוחו של המרקיו
 דה סאד ואחד הטובים ביותר של בוניואל מן התקופה
 המכסיקנית שלו. (100 דקות) מלווה בתרגום לאנגלית
 בלבד.

LA MORT EN CE JARDIN

Luis Bunuel

בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: סימון סיניורה, מישל פיקולי, שארל ואגל, ג'ורג'
 מרשל.
 עלילת הסרט מתרחשת במדינה דרום אמריקאית בעלת
 מיטער פאשיסטי. אספסוף מגוון של הרפתקנים מוצא
 יהלומים, נקלע למרידה של מהפכנים מקומיים ומחפש
 דרכו אל החופש מבעד סבכי הג'ונגל. המסע בג'ונגל מצטיין
 באיירה בוניואלית אופינית - חלומית וסוריאליסטית.
 למרות הגישה המסחרית המזהירה של "מוות בגן" נשאר
 בוניואל נאמן לעצמו וסגנונו. (97 דקות).

THE STORY OF G.I. JOE

William Wellman

סיפורו של חייל ג'ו (ארה"ב 1945) (2)
 בימאי: ויליאם וולמן
 שחקנים: ברט מרדית, רוברט מיטצ'ם, פיל סטיל.
 הסרט מבוסס על סידרת כתבות של הכתב הצבאי
 הפופולרי ארני פיל. בסגנון בימיו מפוכח, מתון וכמו
 דוקומנטרי מתאר וולמן "כנפים", "אויב הצבור" את
 סיפורו של כתב צבאי הנלוחה ליחידת חי"ר תשושה
 המפלסת את דרכה תוך קרבות נואשים, משדות הקרב של
 צפון אפריקה ועד לכיבושה של רומא במלחמת העולם השנייה.
 (109 דקות).

היא גורמת באדיקותה ובטוב ליבה הנוצרי להרס העולם ולהשחתת המידות של יושביו. על הסרט ניכרת השפעת ציוריו של גויה והוא עשוי בטון אלים, מיואש, אכזר וציני. (90 דקות).

19.10 יום שלישי
21.30 פטיבל קולנוע - מרע בדיוני 19.00
 הקרנת בכורה ארציות
 קללת אנשי החתול (ארה"ב 1982)
 בימאי: פול שראדר
 שחקנים: נטסטיה קינסקי, מאלקולם מקדואל.
 התסריטאי של "נהג מוניית" וה"שורר הזועם" והבימאי של "אנשי הצוארון הכחול" וה"ג'ולו האמריקני" כתב וביים גרסה מודרנית לסרטו הקלאסי של ז'אק טורנר מ-1942. קללה עתיקה ומסתורית רובצת על זוג צעיר מלוס אנג'לס וגורמת לשיבוש סדרי הטבע והחברה.
 דמי בניסה לחברים 50 שקל, לקהל הרחב 60 שקל.

20.10 יום רביעי
17.00 על כלבים וגנבים (ארה"ב 1961)
101 DALMATIANS
 בימאי: וולפגנג רייטרמן, ה. לאסקה.
 קומדיה מונפשת ומשעשעת. כל אחד מן הכלבים המצויירים בסרט מצטיין בתכונות אנושיות מובהקות המזוהות עם האופי של בני המעמד העליון הבריטי. (80 דקות).

19.00 ללא כוונת זדון (ארה"ב 1981) (2)
ABSENCE OF MALICE
 בימאי: סידני פולאק
 שחקנים: פול ניומן, סאלי פילד, בוב באלבן.
 ניסיונו של סידני ("הם יורים גם בסוסים", "גרמיה ג'ונסון") איש פולאק להיאזר את ההנים האפלות של העיתונות. איש עסקים ממולח ממוצא אירי-איטלקי שאביו היה קשור מאפיזה מוצא בוקר אחד בעיתון את שמו כקשור לפרשייה הנחקרת בידי המשטרה. הוא יצא למערה נמרצת לטיהור שמו נגד העיתון ובעיקר נגד כתבת נמרצת המתמחה בגילוי שערוריות. (116 דקות).

21.30 מחווה בשנחאי (ארה"ב 1941) (3)
THE SHANGHAI GESTURE
 בימאי: ג'וזף פון שטרנברג
 שחקנים: ג'ין טריינג, הלן היסטון, אנה מאנסון.
 עיבוד קולנועי לבחזה מאת ג'ון קולטון המתאר אב היוצא לחלץ את בתו ממאורת הימורים אוריינטלית. מהתלה נהרצת על רוח שנות ה-30, בעלת חן רב בתנועות ובמחוות הגוף, בדרך הילוכם של השחקנים, באופן בו הם שותים או אוכלים בעולם שאינו חסר בכוונות פרוידיאניות. (90 דקות) ללא תרגום עברי.

21.10 יום חמישי
20.00 ספרטקוס (ארה"ב 1960) (7)
SPARTACUS
 בימאי: סטנלי קובריק
 שחקנים: קירק דוגלאס, לורנס אוליבייה, צ'רלס להוטון, פיטר יוסטינוב.
 אפוס אודות מרד העבדים ברומא. מטפל לא רק במרד ובסצינות הפעולה אלא מתייחס גם לשהייתו של רומא האימפריאלית, ולשמוש המעוות שלה בכוח, למרות מימוריו האדירים של הסרט שולט בו קובריק שליטה ללא מיצרים.

23.10 מוצ"ש
19.30 הבוגר (ארה"ב 1967)
 בימאי: מייק ניקולס
 שחקנים: דאסטין הופמן, קתרין רוס, אן בנקרופט.
 פרשיות האהבים של צעיר אמריקאי עם אמו ובתה עומדים במרכז הסרט שהפך לציון דרך בתולדות הקולנוע האמריקאי ומסמל יותר מכל את המעבר לקולנוע של שנות השבעים. אוסקר לניקולס ("מי מפחד מוירג'יניה וולף",

20.00 הברדן (בריטניה 1960)
 בימאי: טוני ריצ'רדסון
 שחקנים: לורנס אוליבייה, אלברט פיני, אלן בייטס, מריס קקרליין.
 ארצי ריים, ליצן כמה מסוג ב' מסתבך בעסקאות מופקקות ובעייתיות אישיות והוא נלחם על קיומו בעולם המתמוטט עליו. סרטו השני של ריצ'רדסון ("הבט אחורה לבעים", "טום ג'ונס") שכתב ע"י ג'ון אוסבורן במיוחד עבור אוליבייה ומהווה את המשך שותף הפעולה הפורה בין אוסבורן לריצ'רדסון שהחל עוד בימי עבודתם המשותפת בתיאטרון המלכותי הבריטי. (96 דקות).

16.10 מוצ"ש
19.30 הכבוד של קתרינה בלום (גרמניה 1975) (2)
THE LOST HONOUR OF KATHARINA BLUM
 בימאים: פולקר שלנדרוף, מרגרטה פון טרטה
 Volker Schlöndorff, Margarethe Von Trotta
 שחקנים: אנג'לה וינקלר, מריא אדורף, היינץ בנט.
 עימות בין הפרט לבין נטיונות הדיכוי הפוליטי. צעירה גרמניה יוצאת למלחמת חיזר נגד השלטונות ובעיקר נגד העיתונות הצהובה היורדת להייה. פרק נוסף בעיבודים הקולנועיים ליצירות סיפוריות (כאן - לרומן מאת היינריך בל) ולהתעניינות של בני הזוג לבית שלנדרוף בנושא האמנסיפציה של האשה. (105 דקות).

21.30 זהות גנובה (ארה"ב 1975) (2)
THE PASSANGER
 בימאי: מיקלאנג'לו אנטוניוני
 שחקנים: ג'ק ניקולסון, מריה שניידר, איאן הנרי.
 עיתונאי שיצא להבין כתבה על המרד ביצ'ארד נוטל את זהותו של סוחר נשק שמת במלון נידח ומתנא את עצמו שבני בנטיבות חייו של הזר כוול מסחר בנשק עם המורדים ובריחה משליחי המשטר ביצ'ארד המבקשים את חייו. זהו מסה נוספת של אנטוניוני ("המדבר הארום") על הניכור בחייו של האדם המודרני. (119 דקות).

17.10 יום ראשון
19.00 דו"ח וילי בוש (גרמניה 1972) (2)
DER WILLI BUSCH REPORT
 בימאי: ניקלאוס שילינג
 שחקנים: תילו פרוקנר, דורותיא מוריץ.
 עתונאי שהוא גם בעל העתון בעירה על גבול מזרח גרמניה חייב להמציא חדשה מרעושה כדי לקיים את עתונו. ההמצאה מסבכת אותו יותר מכפי שציפה. (120 דקות).

21.30 המלאך המשמיד (מכסיקו 1962) (1)
EL ANGEL EXTERMINADOR
 בימאי: לואיס בוניואל
 דראמה התיית בעלת גונום סוריאליסטיים אודות חטא ועונש, אמונה ופריקת עול. (95 דקות). תרגום אנגלי בלבד.

18.10 יום שני
19.00 כל אנשי הנשיא (ארה"ב 1976) (2)
ALL THE PRESIDENT'S MEN
 בימאי: אלן ג' פאקולה
 שחקנים: דאסטין הופמן, רוברט דפודר, ג'ק וורדן, מרטין בלום.
 סיפורה של פרשת ווטרגייט שגרמה להתפטרותו של הנשיא ניקסון כפי שנחשפה ע"י צמד עיתונאי "הושינגטון פוסט" בוב וודווד וקרל ברגסטין. זהו סרטו השני של פאקולה העוסק בעיתונות (אחריו "המעקב") והוא מכיים אותו בסגנון "הפילם נואר". (138 דקות).

21.30 וירידיאנה (ספרד/מכסיקו 1961) (1)
VIRIDIANA
 בימאי: לואיס בוניואל
 שחקנים: סילביה פינאל, פרנסיסקו ראבל, פרננדו ריי.
 יצירה קולנועית-פילוסופית קרה ונטולת רחמים המתארת עולם מטורף ונאלף, וירידיאנה, צעירה חודרת רעיונות דתיים קיצוניים מבקרת אצל דודה האלמן לפני כניסתה למנזר. הדוד מתאהב בה ומתאבד ווירידיאנה יורשת את אחוזתו. היא אוספת קורת גגה אביונים וזונות הגומלים לה באונס אכזרי. הזנוע מדרדר את הקדושה לעולם המושחת מיסודו. כמו הכומר ב"נורין" גם

"מילכוד 22" על הבימוי בסרט שהפך את דאטטין הופמן לאחד הכוכבים הגדולים של הקולנוע האמריקאי החדש. (108 דקות).

21.30 **וודסטוק (ארה"ב 1970)**
WOODSTOCK
 בימאי: מייקל וודלי
 Michael Woodleigh
 צלום של מפגש הפופ הגדול ביותר בהיסטוריה בו השתתפו כחצי מיליון איש. בהשתתפות ג'ון באאז, קורסבי סטילס נאש ויאנג, מטוסי ג'פרסון, ג'ון קוקר, סנטנה. להקת המי, ג'ימי הנריקס, ארלו גאתרי, ג'ון סבאסטיאן ועוד. (184 דקות).

24.10 **יום ראשון**
19.00 **אנימציה תכנית מס'**

21.30 **כותרת ראשית (ארה"ב 1931)**
THE FRONT PAGE
 בימאי: לואיס מילסטון
 Lewis Milestone
 שחקנים: אדולף מנזר, אדוארד אוורט הורטון.
 כתב לעניני פשע בעיתון בשיקגו, המאיים לפרוש ממשרתו ולהנשא, מובל בערמומיות ע"י עורך העיתון למשימה העיתונאית האחרונה. גירסה קולנועית ראשונה (מתוך שלוש) למחזה מאת בן הכט וצ'רלס מקארטור, בנוי בעיקרו על דיאלוגים ומעברים מהירים (101 דקות). דובר אנגלית ללא תרגום.

25.10 **יום שני**
19.00 **יפהפית היום (יצאנית הצמרת) (צרפת/איטליה 1967) (1)**

BELLE DE JOUR
 בימאי: לואיס בוניואל
 Luis Bunuel
 שחקנים: קתרין דנב, ז'אן סורל, מישל פיקולי, פרנצסקו רבל.
 עיבוד מופתי לרומן שכתב ג'וזף קאסל. סברין היא צעירה פריג'ידיית המאוהבת בבעלה ומנהלת חיים כפולים, ביום רעהי למופת ובלילה פרוצה המספקת את התשוקות הפרברטיות של לקוחותיה. בוניואל מוותר על כל קונבנציה קולנועית המפרידה בין הלום והזיה לבין התרחשות אמיתית ומעלה את דיעותיו על ההבחנה בין טוב לרע, על האירוטיות, על האהבה ועל המוסר. הוא מסרב לדון את גיבוריו ומשאיר את השיפוט המוסרי לקהל. אחרי שיצא הסרט אל האקרנים הכריז בוניואל שזהו סרטו האחרון אך לא עמד בדיובור. (אח"כ היו לו עוד שלושה איומים כאלה. (100 דקות).

21.30 **מלאך (ארה"ב 1937) (3)**

ANGEL
 בימאי: ארנסט לוביטש
 Ennst Lubitsch
 שחקנים: מרלן דיטריך, הרברט מרשל, מליין דוגלאס.
 קומדיה קלילה ומתוחכמת, עשויה בידיו של רב האמן ארנסט ("להיות או לא להיות") לוביטש. דיטריך מגלמת את דמותה של אשה נשואה ועשירה היוצאת לחופשה, נחשבת בטעות לדוכסית ומחזרת בתלהבות ע"י הרפתקן אמריקאי צעיר. (98 דקות). (דובר אנגלית ללא תרגום).

26.10 **יום שלישי**
21.30 **פסטיבל קולנוע - מדע בדיוני**
19.00
 הקרנות בכורה פסטיבל ארצות
 מסע בין כוכבים - זעמו של קאן (ארה"ב 1982)
 בימאי: ניקולס מאייר
 שחקנים: ויליאם שאטנר, ליאונרד נימרי, ריקרדו מוטאלבאן.
 פרק חדש ומרשים בעלילות ספינת החלל "אנטרפרייז".
 אדמירל קיקו ומיסטר ספוק מובילים את צוותם למאבק איתנים בקאן הנורא. בן כדור הארץ ששרד במאה ה-23 ומאיים לפוצץ את כוכב מולדתו.
 (דמי כניסה לחברים 50 שקל, לקהל הרחב 60 שקל).

27.10 **יום רביעי**
17.00 **המסע המופלא (ארה"ב 1963)**

THE INCREDIBLE JOURNEY
 סרט מאולפני ולט דיסני אודות מסעם ותלאותיהם של שלושה-שני כלבים וחתול ברחבי קנדה. (80 דקות).

19.00 **תשוקה אפלה (צרפת 1977) (1)**

CET OBSCUR OBJET DU DESIRE
 בימאי: לואיס בוניואל
 Luis Bunuel
 שחקנים: פרננדו ריי, קרול בוקה, ז'וליאן ברתו.
 עיבוד מס' 3 לרומן מאת פייר לואי שהועבר בעבר לקולנוע בידי ז'אק דה ברונסלי ז'וליאן דוביבייה. באירוניה אופיינית מתאר בוניואל סיפור של תשוקה, סבל ואהבה ער אבדן חושים בין גבר בגיל העמידה לנערה צעירה ויפיה בשילוב התקפה חריפה על החברה הבורגנית ועל הכנסיה הקתולית. כמו בסרטיו האחרים, גם בתעתוע הקפאי הזה חוזר נושא התיסכול והתאווה שאינה באה לעולם על סיפוקה. זהו סרטו האחרון של בוניואל. (103 דקות).

21.30 **תשוקה (ארה"ב 1936) (3)**

DESIRE
 בימאי: פרנק בורוג
 Frank Borzage
 שחקנים: מרלן דיטריך, גארי קופר, ג'ון האלידיי.
 גנבת תכשיטים בינלאומית מתאהבת במהנדס מכונות צעירה וחוזרת בתשובה. תוספת של אנושיות והומור ולמיסתורין של דיטריך בסרטו של פרנק ("הקץ לנשק") בורוג. (89 דקות).

28.10 **יום חמישי**
20.30 **ריצ'ארד השלישי (בריטניה 1955) (7)**

RICHARD III
 בימאי: לורנס אוליבייה
 Laurence Olivier
 שחקנים: לורנס אוליבייה, ג'ון גילגוד, קלייר בלום, ראלף ריצ'ארדסון.
 מחזורו של שייקספיר הפורש פרשה עקובה מדם של עליית ריצ'ארד ה-3 לכס המלוכה. לורנס אוליבייה בדמות המלך הבריטי התכבן בן המאה ה-15.

הסינמטק הישראלי בעקר לבני הנעורים!!!

- ★ סדנאות בנושא תקשורת ההמונים לבתי הספר היסודים ולחטיבות הביניים.
- ★ תכניות מגוונות המעניקות מכתב להשתללות הדמיון והיצירה באמצעי המדיה השונים כגון: רדיו, טלוויזיה, קולנוע, עתונות, ופרסום.
- ★ לרשות הסינמטק חדרים למוד, אולם הקרנות, ציוד צילום בסטילס, סופר 8, מצלמת וידאו ועוד ועוד.
- ★ המפגשים יערכו על בסיס שבועי למשך שתיים בספריית בית אריאלה.
- ★ ההשתתפות בחוג כוללת חברות בסנמטק הישראלי כולל צפייה חיים בסרטים השבועיים לילדים ונוער.

דבר פרטים נוספים: 222546

יוזף פון שטרנברג האיש שברא את המלאך הכחול

"סרטיו נעים קדימה בזכות האש הפנימית הבעורה בהם ולא בכח העלילה" אמר פעם מבקר קולנוע בריטי. מבקרים אחרים כינו זאת "טירוף פנימי" הצביעו על נטייתו הקיצונית של שטרנברג לעוות את המציאות ולקבל אותה אך ורק כפי שהיא נראית בעיניו. "איני אוהב את צילומי המים מאנהטן משום שהם מציאותיים מדי" נהג לומר. הוא הקים סביבו הן בחיים, ובמיוחד בסרטים, עולם פרטי שצריך היה לנוע לפי חוקי פון שטרנברג ולא על פי חוקי היקום. וכך, יש מסבירים, ניכנס לכל כך הרבה סכסוכים עם המציאות. והפך להיות האיש המרדני והסארקסטי אשר בסוף חייו הירבה להתאריץ ולכתוב, כאשר בכל הזדמנות הוא מלגלג ומתאר בצבעים אידוינים את שיתוף הפעולה שלו עם דמויות מיתיות, כמו **אמיל יאנינגס ומארלן דיטריך**.

מארלן היתה, לכל הדעות, יציר כפיו של שטרנברג, אבל בין אם רצה בכך או לאו, היא היתה דגם יחיד במינו, ובלעדיה קשה היום לתאר את הקולנוע של פון שטרנברג. "אחרי המלאך הכחול היא כבר לא עניינה אותי כשחקנית, אבל דוגמת כוכבניות רבות, היא נימסכה אל הוליווד, ושם הוטל עלי לביים אותה במארלן, הוא התבטא פעם, לגביה, בביטול. "אחרי הסרט הזה סירבתי לעשות סרטים נוספים עמה, אבל אז היא פנתה אלי ואמרה: אתה רוצה להוכיח לעולם שאתה כימאי גדול ואני שחקנית גרועה, הלא כן? אתה רוצה שאכשל בעבודתי עם כימאי אחר. מה יכולתי לעשות? מאחר שאני ג'נטלמן, הסכמתי להמשיך בעבודתי עמה".

ואולי אחת הסצנות בסרטם המשותף, **וונס הבלונדית**, מרמזת ליחסו של הבימאי לשחקנית. במרדון לילה, עולה על הבימה גורילה ומתחילה לרקוד, ותוך כך היא משירה את הפרווה המכסה את גופה ובתוכה מתגלה מארלן היפהפיה והזוהרת. משל שטרנברג הסיר את הקליפה שבה היתה מכוסה השחקנית הברילינאית הקטנה והעגלגלה, שאותה בחר לתפקיד הראשי במלאך הכחול, ובלעדיו היתה נישאת גורילה.

אין פלא שהקשר ביניהם תואר כנילגל על מדרני של אנדרת פיגמאליון וגאלאתאה. כבר מן הסרט הראשון שלהם, הוא הבחין בתוניהם

יוזף פון שטרנברג היה אגדה, כבר בחייו. רבים טוענים שהוא דאג להיות אגדה בדרך שבה התנהג, התלבש, התיחס לשחקנים, לאולפנים ולעמיתיו למקצוע. הוא קישט את שמו המקורי בתוספת "פון", לפי הצעתו של שחקן בריטי, והשתדל אחר כך, כמיטב יכולתו, לעשות רושם לא פחות אצילי מכפי שמחייב השם החדש. לרוב מנסוי רכיבה מגפיים גבוהות ושפם קטן ומטופח, הישרה סביבו אווירה תקיפה ולא הותיר שום ספק בקשר לסמכותו על בימת הצילומים. שבחים הומטרו עליו כבר מן הסרט הראשון שביים, צייד החרצול, יש הזוקפים לזכותו את המצאת "הסרט השחור" עוד בימים שהקולנוע לא דיבר (הכוונה לסרט **מחנות**) ולעומת זאת ישנם הטוענים שהוא מיצא את עצמו כיוצר, כבר בהתחלה, ואחר כך, כל מה שנותרו זה אסטתיקן שאין לו עוד מה לומר.

היה זה **ג'ון גריסון**, כימאי סרטי התעוד הסקוטי המפורסם, שאמר, אחרי שראה את **אשה מן הים** (סרט שביים שטרנברג עבור צ'אפלין ולא הוצג מעולם), כי "זה הסרט היפה ביותר בעולם" והבהיר את עצמו בקשר למושג יפה: "כשבימאי מת, הוא הופך להיות צלם".

התמונה, התכוון גריסון לומר, מקסימה, אבל נשמה בה אף. אכן, איך ספק שהגישה הקונבנציונאלית לקולנוע, לא עניינה את שטרנברג באופן מיוחד. לא הסיפור שהיה עלי לספר, עמד במרכז סרטיו, אלא הדרך שבה סיפר אותו. התאודה המיוחדת, האורחות והצללים שפזר בקפינות רבה מול המצלמה, התפאורה שאף פעם לא היתה ריאליסטית, וזאת בכוונה תחילה, משום שהיא צריכה להיות יותר מאילוסטראציה של החיים; עליה להיות בעלת משמעות בפני עצמה, והשימוש בשחקנים, כל אלה יחדו את פון שטרנברג לכל אורך הקאריירה שלו. מאידך גיסא, המריבות שהיו לו באופן קבוע עם אולפני הסרטים שלא הסכימו לרישדוש שלו בפרטים, השתתפותו בכל מיני סרטים שבהם לא זכה אפילו לראות את שמו על המסך (בין אם מדובר בזלף עם הרוח או **דו-קרב לאור השמש**), הביאו לו גם הם מוניטין של אמן בלתי מתפשר, שלא יכנע לתכתיבים המיסחריים של השוק.

יוסף פון שטרנברג נולד בווינה בשנת 1894. בגיל 7 הגיע בפעם הראשונה לארצות הברית, חזר לאוסטריה, הכיר בתקופת לימודיו את ארתור שניצ'לר, שהמריץ אותו לקאריירה אמנותית; הוא חזר לארצות הברית, ושם החל לעבוד תחילה כמתקן סרטים. אחר כך עלה בהדרגה לתפקידים חשובים יותר, כעוזר עורך, עורך, תסריטאי ועוזר בימואי. במילחמת העולם הראשונה גויס לצבא ארצות הברית, ועשה במסגרת שירותו סרטי הסברה צבאיים. אחרי המלחמה יצא ללנדוד ברחבי אמריקה, הירבה לעבוד כעוזרם של בימואים אחרים, ואחד מהם, הצרפתי אמיל שוטאר שעבד באותם הימים מעבר לאוקיאנוס, נתן לו את הדחיפה המכרעת לקראת יעודו כבימואי. ב-1922 מצא שטרנברג את עצמו באנגליה, עובד באולפני טווינקנהאם, ושנתיים לאחר מכן הוסף לשמו את ההברה "פון", לפי עצתו של שחקן בריטי, כדי להאציל על עצמו הילה של דם כחול. בדרכו חזרה לארצות הברית הכיר שחקן בשם ג'ורג' ארתור, שהשקיע את מעט הכסף שבכיסו, להפקת סרט אשר יפיץ את שמו בארצות הברית. שטרנברג לקח על עצמו את הבימוי וכך נוצר סרטו הראשון, צייד הוולג'ה. סידרת הסרטים שביים לאחר מכן, ביטסה אותו כאחד הבימואים המוכשרים של התקופה, אבל גם כאחד הפרובלמטיים ביותר ביחסיו עם אולפני הסרטים. אחרי הצלחת סרטו הקולי הראשון, הוזמן על ידי חברת ההפקה הגרמנית אופה לבוא לברלין ולעשות את המלאך הכחול, זאת לפי בקשתו של השחקן אמיל יאנינגס, שאותו ביים קודם לכן בסרט האילם הפיקוד האחרון. התוצאה היא סרטו המפורסם ביותר של שטרנברג, והתגלית של מארלן דיטריך, עמה הוא עשה לא פחות משיבעה סרטים, לאחר מכן. בעיות יוקרה, כישלונות בקופה, ומזג סוער גרמנים בהדרגה להרחקתו מן האולפנים, כאשר לקראת סוף חייו הוא מקדיש זמן רב להוראה, להופעה בפסטיבלים ולכתבת האוטוביוגרפיה שלו ב"דוד במכסבה טינית". הוא נפטר בשנת 1969.

1925 — צייד ההצלה	1930 — המלאך הכחול	1935 — החטא ועונשו
1926 — אשה מן הים	1930 — מארוק	1936 — המלך משתעשע
1927 — עולם תחתון	1931 — בויה	1939 — סמל מאדן
1928 — הפיקוד האחרון	1931 — טראגדיה אמריקאית	1941 — מחורה שנחאי
1928 — מלכות	1932 — שנחאי אכספרס	1943 — העיר (סרט הסברה תעודי)
1928 — רציפי ניו יורק	1932 — גונס הבלונדית	1950 — טייס סילון
1929 — פרשת לנה סמית	1934 — הקיסרית הדומה	1951 — מקאר
1929 — רעם	1935 — השטן הוא אשה	1953 — מנדאטן

מהי תעלומת הקשר נגד השופט החוקר?!

סרטו של: דמיאנו דמיאני

(וידוי של מפקח מטסרה)

המשטרה חוקרת!

ז'אן מריה וולונטה

(חקירתו של אזרח העומד מעל כל חשד)

ארלנד יוזפסון

(מונטנגרו, תמונות מה"י נישואין)

מריו אדורף

(הכבוד האבוד של קתרנה בלום)

distr. CIC

בכורה ארצית
קולנע "תכלת"
תל-איכב.

המחזמר הטוב ביותר בתולדות הוליווד

שירי ג'אז בג'אז
Singer in the Rain

כימוי
סטנלי דונן וג'ון קלי

ג'ון קלי
דבי ריינולדס
דונלד אוקונור

בכורה מחודשת "רב-חן" ת"א

לואיס בוניואל תודה לאל – אינני מאמין

לפני כמה חודשים יצא לאור בפאריס ספר בשם **אנצחתי האחרונה** – שאינו אלא אוטוביוגרפיה של הבימאי הספרדי הדגול לואיס בוניואל, כפי שנירשמה מפיו על ידי שותפו לכתיבת הסרטים בשנים האחרונות, ז'אן-לואי קוריאד.

כמו סרטי האחרונים, כתוב הספר בצורה ברורה, בהירה, נחרצת, ועם זאת, יש בו הרבה מן הסוריאליזם החצוף שאיפין את בוניואל כל חייו, מעבר חלק ממצאיאות לרמזין, מהורה לעבר, מיובשת ליבשת, מקודש לחול. לכאורה, הוא מספר באורח מיקר את תולדות חייו, הוא מעלה תמונות מילדותו בכפר בשם קאלאנדה, מנעוריו בסאראגוסה, מן האווירה התרבותית והפוליטית של מאדריד לפני מלחמת האזרחים, ואחר כך, זיכרונות מן העימותים האמנותיים והמילחמות התרבותיות של פאריס, בימי כלב אנדלוסי ושערוריית תור הזהב.

עובדות מתערבבות בחלומות, וכבר בתחילת הספר מזוהר בוניואל שקשה להבחין בין אלה לאלו, לא רק למי שיקרא את הספר, אלא גם לו עצמו. ובעצם, אין זה חשוב כלל.

מבין דפי **אנצחתי האחרונה** ניבטת אלינו דמותו של ישיב בלתי מתפשר, המכריז עדיין בחזונו: "תודה לאל, אינני מאמין", וממשיך לבעוט בקונבנציות ולצעוד בדרכו. היום, בגילו (הוא בן 82, בגיל המאה העשרים); הוא יכול להרשות לעצמו לומר כל העולה ברוחו והוא עושה זאת באווירה נימה סארקסטית מבודדת של מי שאינו נלהם עוד בעולם ומלאו, אלא מסתפק במקום טוב בציני, שממנו אפשר לראות את האחרים נלחמים את מלחמותיהם, כבולים באידיאלים ובעקרונות של הבל שהוא עצמו כבר זנח מזמן.

לקוראי השפה הצרפתית הספר מומלץ מאד, למי שאינו קורא צרפתית או מביאים כאן קמצוץ מדבריו, על כמה מן הסרטים שיוצגו החדש בתכנית הסינמטק המוקדשת ללואיס בוניואל.

● **כלב אנדלוסי**

הסרט הזה נרקם כשילוב בין שני חלומות. כאשר ביקרתי אצלו **סאלוואדור דאלי**, כפיניג'אס, סיפרתי לו על חלום שחלמתי, כמה ימים לפני כן, על ענן שחולף על פני הלבנה, ועל תער שמכתה עין. הוא מצדו, סיפר שחלם לילה לפני כן על כף יד מכוסה בנמלים. והוא הוסיף: "אולי נעשה מהו סרט, עם ההלומות נכקרות מוצא?"

התסריט ניכתב בפחות משבוע. אימצנו לעצמנו עיקרון פשוט מאד: דחינו כל רעיון או כל תמונה שניתן היה להסביר בצורה הגיונית, פסיכולוגית או תרבותית. רצינו לפתור את הבלתי-בפני הבלתי-הגיוני. חברנו רק בדימויים ובתמונות שדיברו אלינו. ללא כל ניסיון מצדנו להבין מדוע.

● **תור הזהב**

(שלא כגיורת דאלי, מספר בוניואל שהוא כתב התסריט לבדו, ברייבייה הצרפתית, לפי הזמנת מישפחת דה נואי, אחרי שנסיין עבדה משותף עם דאלי, לא עלה יפה. מאוחר יותר, קיבל מן הצייר מספר הצעות שבאחת מהן – אדם הולך בוגן ציבורי ואכן קשורה לראשו, הוא רואה פסל שגום על ראשו אבן – השתמש לסרט).

לא ראיתי מחדש סרט זה ואיני מסוגל לגבש היום דעה עליו. אחרי שהשווה אותו לסרט אמריקאי (אולי בגלל הנתונים הטכניים שלו), הכיז דאלי, ששמו עדיין מפועם בשותף לכתיבת התסריט, כי כוונתו בסרט היתה לחשוף את המיכאניזם הרקוב של החברה המודרנית.

כאשר לי, העיקר בסרט היה תאור אהבה מטורפת, כח משיכה תהומי בין גבר לאשה שמקרב אותם זה לזה ללא הרף, אבל בשל הנסיבות, הם לא יזכו אף פעם להיפגש, במלוא מובן המילה.

● **אדמה ללא לחם**

יש בספרד אזור הררי שכוח אל, שבו אין למצוא דבר חוץ מסלעים, מקוצים ומעוים. שמו של האזור **לאס הודס** ומספרים שהיהודים אשר נימלטו מפני האינקוויזיציה היו באים להסתתר כאן פעם. אחרי שקראתי מחקר מעמיק על האזור, הזכרתי את האפשרות של הפקת סרט תעדי על האזור. בפני ידיד אנארכיסטי בשם **ראמון אסיין**, זה מצדו הכריז שאם יזכה בהגדלת הפיס, ישלם עבור הסרט, חדשיים לאחר מכן וזה בפרס הגדול וקיים את הבטחתו.

ההרים הציחיחים הללו ככשו אותי עד מהרה. העוני של התושבים היה מדהים, אבל כמוהו גם הפיקחות שלהם חיקתה לאדמה עלובה זו, "אדמה ללא לחם". לפחות כעשרים מן הכפרים שביקרתי, לא ידעו כלל

טעם של לחם טרי. מזמן לזמן, היה מגיע למקום כיכר לחם יבש, והוא שימש כמטבע עובר לסוחר.

אחרי הצילומים, מאחר ולא נותרה לי פרטה, ערכתי את הסרט במיטבח שבדיירתי במאדריד. במקום בשולחן-עוֹיכה, השתמשתי בזוכית מגדלת והדבקתי כמיטב יכולתי. יש להניח שזוקתי לא מעט קטעים מוצלחים, פשוט משום שקשה היה לראות עם זוכית נגדלת. פנינו ליושב ראש האגודה לטיפוח לאס הודס, מדען בשם מארניץ, כדי שיעזור לנו לגייס את הכסף הדרוש לכיסוי הוצאות הסרט. הוא ראה אותנו והגיב: "למה אתם מראים תמיד את הצדדים המכוערים ביותר? ראיתי בלאס הודס עגלות עמוסות חיטה (אין זה נכון כלל, עגלות כאלה היו נדירות ביותר ואפשר היה לפגוש אותן רק בגבול הדרומי של האזור). ומדוע אינכם מראים את מחולות העם שלהם, היפים בעולם?"

שנתיים לאחר מכן, היתה זאת שגירות ספרד בפאריס (בתקופה שלפני פראנקו) ששילמה עבור הוספת פס-קול לסרט, והוא נימסר להפצה **לפייר ברונברג**. לאט, במשך השנים, הוא החזיר בהדרגה את הכסף (פעם, נידמה לי שרגזתי כל כך במישרד שלו, עד שאימתי לרסק את מכתנת הכתיבה של מזכירתו בפטיש הגדול שהבאתי עמי) אבל בסופו של דבר, הצלחתי להחזיר את כל הסכום לבנותיו של ראמן אסיין, אחרי מותו.

● **לוס אוליבידאדוס**

המפיק **אוסקר דאנסיג'ר** גילה התעניינות בסרט על גורלם של ילדים עוזבים למחצה, בני דלת העם ואני בעצמי התרשמתי מאד ממצפצוצי הנעלליים של **דה סיקה**.

במשך ארבעה או חמישה חודשים נדדתי, לעתים עם התיפאורן שלי, **פיצ'וראלד**, ולעתים עם התסריטאי, **לואיס אלקרויה**, בכפרים העניים ביותר, המאולתרים, שמסביב לעיר מכסיקו. לבוש בכגדים המורפטים ביותר שמצאתי, התבוננתי סביבי, הקשבתי, שאלתי שאלות, התקשרתי לבני אדם. חלק ממה שראיתי, עבר ישירות אל הכד. בין העלבונות שהוטחו לעברי כאשר הוצג הסרט, טענו כאילו זה לא יתכן שבביקתה עלובה יצבו שלוש מיטות ברונזה יקרות. ובכל זאת, זאת האמת, ראיתי בביתנו אלה בביקתה עלובה. זוגות צעירים היו מוותרים על הכל, כדי לרכוש אותן אחרי נישואיהם.

כל הצוות שעבד על הסרט, גילה כלפיו ערנות רבה. "מדוע אינך עושה סרט מכסיקני אמיתי במקום הסרט העלוב הזה", שאלו אותי כלי הורף. פדרו דה אורדמאלאס, סופר שעזר לי להכניס לדיאלוגים ביטויים מכסיקניים, סיבב להרשות ששמו יופיע בכתרת הסרט.

לאיס בנימאל עם המפיק סרד' זילברמן

אזכה את חוש ההומור שלו, את הנדיבות הניסתרת, את זרע הטידוף ואת יחס הכבוד שלעולם אינו מגלה כלפי.

● נאזארין

בסרט זה הצלחתי לקומם נגדי את הצלם **גבריאל פיגוראה** שהכין עבורי צילום מושלם, עם הר הגעש פופוקאטפלט ברקע, ועננים לכנים סביב פיסגתו, ואילו אני הפניתי את המצלמה לעבר נוף שיגותי הרבה יותר, שניראה בעיני אמיתי וקרוב יותר לרוח הסרט. אף פעם לא הייתי חסיד של היופי המלאכותי על המסך, שיש בו כדי להשכיח את טוונות הסרט ושאינו גורם לי אישית, לשום התרגשות.

שמרתי על עיקר דמותו של **נאזארין**, כפי שהוא מוצג בדומן של גאלדוס, אבל התאמתי את הרעיונות מן המאה שעברה לתקופה שלנו. בסוף הספר, נאזארין חולם שהוא מנהל מיסה, במקום זאת אני צירפתי את סצנת הנדבות, זאת ועוד, לכל אורך הסיפור הוספתי אלמנטים חדשים, כמו השכיחה כשעת המגיפה.

בין הסרטים שעשיתי במכסיקו, נאזארין הוא אחד החביבים עלי ביותר. הוא אף התקבל היטב בעולם, גם אם היו מספר אי-הבנות לגבי תוכנו. לאחר שיוצג ה-23 ניבחר להיות אפיסודי, הוזמנתי על ידי קארדינל קאתולי בניו-יורק, לטוס לשם כדי לקבל מדליה מיוחדת עבור הסרט. כמובן שסירבתי, אבל זה לא מנע מן המפיק של הסרט, **בארטצ'אנו**, לקבל את המדליה במקומי.

● וירדיאנה

הסרט הזה עורר בספרד שערוריה דומה לזו של תור הזהב, שלושים שנה קודם לכן, בצרפת. בעקבות מאמר ערוץ שהופיע בביטאון הוואתיקן, **אוסטרוטורה וומאנו**, נאסר הסרט בספרד, למרות שקודם לכן זיכה את ספרד, בפרס הגדול בפסטיבל הסרטים בקאן. ואילו מנהל מרכז הסרט הספרדי, שעלה על הבימה בקאן, כדי לקבל את הפרס הוצא לפנסיה מוקדמת.

● אל

אל הוא אחד הסרטים החביבים עלי ביותר. אין בו שום דבר מכסיקני זהו יכול היה להתרחש בכל מקום בעולם. זהו דיוקן של חולה פאראנזיה.

חולי הפאראנזיה הם כמו המשוררים, הם נולדים עם תכונתם זו. בהמשך, הם מפרשים תמיד את המציאות כפועל יוצא של האובססיה שלהם, כאשר הכל עובר דרך פרספקטיבה זו. אם למשל אשתו של חולה פאראנזיה פורטת כמה תורים על הפסנתר, בעלה יהיה משוכנע כי מדובר באות ניסתר' בינה לבין מאהבה, המקשיב מן הצד השני של הרחוב. וכך הלאה.

בסרט היו כמה פרטים אמיתיים, לקוחים מן החיים. אחרים הם פרי הדימיון, למשל הסצנה של רחיצת הרגליים, כנסיה, שבו הגיבור מאתר במהירות את קרבו, כנן שהבחין באנקור. אני תודה אם חוש פנימי זה מתבסס על עובדות או שהוא דימוי לחלוטין.

● מוות בגן

אני זוכר במיוחד את הקשיים שהיו לי בכתיבת התסריט. לעתים קרובות נאלצתי לקום בשתיים לפנות בקר כדי לכתוב את הסצנות שאותן היינו צריכים לצלם באותו היום. היתה לי הרגשה **שימונן סיניורה** לא השתוקקה כל כך לעשות את הסרט הזה, והעדיפה להישאר ברוסא, במחיצת איוו מונטאן. מאחר והגיעה למכסיקו דרך ניו-יורק, נדמה לי שהכניסה לדרכונה מסמכים הקשורים למיפלגה הקומוניסטית או לברית המועצות, מתוך תיקוה, שלא ינחלו לה להמשך כדרכי, אבל איש לא העיר ולו את ההערה הקטנה ביותר, מאחר שגילתה מזג סוער למדי שהפריע לשחקנים הצרפתיים האחרים. נתתי הוראה להרשיב את כל הצרפתים במרחק של מאה מטרים מן המצלמה.

לעומת זאת, היכרתי בסרט את **מישל פיקולי** שעתידי היה להוות אחד מדידי הטובים ביותר. עשינו חמישה או שישה סרטים ביחד, אני

הסרט צולם כולו במאדריד, באחזה יפה שכפרברי העיר. גם האולפן שבו עבדתי אז, וגם האחזה אינם קיימים עוד. תנאי ההסרטה היו טובים, צילמתי שבעה או שמונה שבועות, ועברתי עם שחקנים מעולים. פגשתי מחדש את **פראנסיסקו ראבל** ועבדתי לראשונה עם **פרטנודו ריי** וסילויה פינאל. אני זוכר במיוחד טיפוס יוצא דופן אחד, שגילם את דמות המצורע, ספק בקצן, ספק מטורף שהורשה. בזמן הצילומים, להתאכסן בחצר האולפן. בלתי-אפשרי היה להדריך אותו בשעת הצילומים, ויחד עם זאת אני חושב שהוא ניפלא בסרט. זמן קצר לאחר מכן, הוא ישב על ספסל בעיר בורגוס, כאשר שני תיירים צרפתים זהו אותו ובירכו אותו על הופעתו המוצלחת בסרט. הוא ארוץ מדי את מטלטליו הדלים, עם אותם על הגב והכרוז: "אני הולך לפאריס. אני מוכר שם". הוא מת בדרך.

● המלאך המשמיד

מה שאני רואה בסרט הזה, הוא קבוצה של אנשים שניסגרו בתוך חדר ואינם יכולים לעשות את אשר הם חפצים: לצאת החוצה. זה קורה לעתים קרובות בסרטים שלי. בתור הזהב זוג רוצה להתיחד ואינו מצליח, בתשוקה 1978 מדובר בתאוות הברשים של גבר מזדקן שלא באה אף פעם על סיפוקה, ארצי'באלדו דה לה קרוז מנסה לשווא להפוך לרוצח ואילו הדמויות בסוד הקסט הבורגני רוצות לסעוד יחד, אינן מצליחות.

● יומנה של חדרנית

אני חייב תודה ל**לואי מאל**, על שגילה בפני את הילוכה של **ז'אן מורו** במעלית לגרדום. מאז ומתמיד הייתי רגיש להילוכן של נשים ולמכתן. בסרט הזה, נהייתי באופן מיוחד, בסצינת המגפיים, להולין את ז'אן מורו ולצלם אותה כבעידתה. וגלה כשהיא הולכת, רועדת קלות כשהיא נישענת על עקב הנעל. רעד מסעיר. זאת שחקנית ניפלאה,

די היה למצלמה לעקוב אחריה, לא היה שום צורך לתקן את מעשיה. למדתי ממנה דברים על הדמות שלא חשדתי כלל בקדמם.

● יפהפית היום

הסרט הזה איפשר לי להרחיב את הדיבור על כמה סטיות מיניות. העניין שלי בפטישיזם היה כבר כרוז מסצינות כמו הפתיחה באל? או סצינת המגפיים של **ז'ורז' ויט**, אבל אני חייב להרגיש שהעניין שלי בסטיות מיניות הוא תיאורטי וחיצוני בלבד. זה משעשע ומרתק אותי, אבל אישית, אין כי שום סטיות מן הסוג הזה. ההיפך היה מפתיע. אני משוכנע שסוטה אינו חפץ להציג בפומבי את סטיותיו. השאלה המיותרת ביותר שהוצגה לי אייפכם בקשר לסרטי, וזאת בתכיפות גדולה ביותר, קשורה לסרט הזה. היא נוגעת לקופסא הקטנה שלקוח מן המזרח הרחוק מכיבא עמו לבית הברשת. הוא פותח אותה, מראה לנערות במקום מה שטמון בה (אבל אנחנו איננו רואים מאומה). וכל הנערות מסרבות להצעה, פרט לגיבורה, **סורין**. איני יכול למנות את מיספר הפעמים ששאלו אותי: "מה יש בקופסא הקטנה?" מאחר ואין לי מושג, התשובה היחידה שאני יכול לתת היא "כל מה שאתם מתארים לעצמכם".

● תשוקה אפלה

השתדלתי, לכל אורך הסרט הזה, השב ומתאר, שנים רבות אחרי תור הזהב, סיפור על תשוקה בלתי אפשרית לגוף של אשה, ליצור את האקלים הבלתי אפשרי של חוסר ודאות ואלימות שבו אנחנו חיים היום והמוכר לכולנו. ב-16 באוקטובר 1977 התפרצה פצצה בבית הקולנוע בו הוצג הסרט בסאן פראנציסקו. ארבעה מגלגלי הסרט ניגנבו ועל הקיר היו כמה כתובות שטנה וביניהם אחת גדולה שאמרה: "הפעם הרחקת לכת". על החתום מייק מאוס. הסימנים שנימצאו במקום נחנפים להניח שההתנקשות ברצעה על ידי אידגון הומוסקסואלי. מסתבר שהומוסקסואלים לא אהבו אף פעם את הסרט הזה. איני יכול להבין מדוע.

לואיס בוניואל נולד בעיירה קאלאנדה שבאזור אראגון, בספרד, בשנת 1900. כבן למישפחה אמידה, זכה לחינוך משוכח, בחלקו בבית ספר יצועי, שהוליד, כניראה, במידה רבה את יחסו לכנסייה הקתולית. אחרי קיבל תואר ראשון בפילוסופיה, נסע לפאריס, התקרב לתוגים הסוריאליסטיים שם, ובשנת 1929 עשה את סרטו הראשון, הכלב האדום , יחד עם הצייר סלואדור דאלי. הסרט הקצר הזה היכה גלים, הפך לדגל הסוריאליזם בקולנוע, חיכה את בוניואל במקום של כבוד בחבריהם של יוצרים כמו אנדרה ברטון ולואי אראגון. שנה לאחר מכן, לא עלה יפה נסיון נוסף לשיתוף פעולה עם דאלי ובוניואל עשה בגפו (למרות שהסרט מזכיר את דאלי כשותף לתסריט) את תור הזהב. זה עורר שערוריה רבתית בשל העזתו האנוני קליריקאלי ונאסר להצגה בארצות רבות, בלחץ הואתיקן.		
עם שרוב לספרד ניסה כוחו בהפקה, אבל בו זמנית הכין גם סרט תעודי בשם המאה ללא אול, שהרגיו את השילטונות בשל התמונה עמרה שהציג אודות אחד האזורים העניים ביותר בספרד.		
אחרי מילחמת האזרחים, נסע בוניואל לארצות-הברית, שם עסק משך שנים רבות בסניבורנוציזיה של סרטים אמריקאיים לספרדית אחר כך עבר למכסיקו, שם החל לביים סרטים, חלקם לפי הזמנה חלקם לפי טעמו. סרטו השלישי שם, סרטו השלישי שם, סרטו השלישי שם, סרטו השלישי שם , הפעם בשל תיאור בלתי מתפשר של ילדים עזובים וחסרי בית, שאותו פירשו מכסיקנים כביקורת על הארץ שהעניקה לו מיקלט. עם זאת בוניואל מרגיש שם טוב, ומתחילת שנות החמישים, זה הבסיס העיקרי שלו, ושם ביתו, גם אם יצא ממנו כדי לעשות סרטים במקומות אחרים. בשנת 1961 עמר, שוב, כמרכז סערה, לאחר שסרט תמים לכאורה, שהפקתו אושרה על ידי ממשלת פראנקו, בשם ההתגלה בסטירת לחי מצלמלת למוסר הדתי, והסרט נאסר להקרנה בספרד. מאז 1963, עשה את כל סרטיו בערפת, כמעט כולם עם המפיק סרג' ז'לברמן, כאשר הוא מגיע אלירופה אף ורק לצורך הצילומים. לאחר שכתב את התסריט קודם לכן (בדרך כלל עם ז'אן-קלוד קריאר) כמכסיקו. עבודתו כמסנית ביותר. הוא אינו מצלם אף פעם יותר מן המינימום הדרוש, והפקותיו, בדרך כלל, מסתיימות מתחת לתקציב הצפוי. בעיות שמיעה חמורות, ועיניים הנחלשות והולכות מונעות אותו מלהמשיך במלאכת הבימוי, למרות שמדי פעם מחזרת האפשרות שאכן יעשה סרט חדש.		
1929 — כלב אנדאלוסי	1952 — החיה	1960 — המנדה
1930 — תור הזהב	1952 — רובינוון קרוזו	1961 — ורדיאנה
1932 — אדמה ללא לחם	1952 — אל	1962 — המלאך המשמיד
1947 — הקאזינו הגדול	1953 — אנקת גבהים	1963 — יומנה של חדרנית
1949 — קאואלדה הגדול	1953 — האשליה טסנת בחשמלית	1966 — יפהפית היום (צגאנית העזמרת)
1950 — לוס אולוידאוס	1954 — טר המוות	1968 — שבל החלב
1950 — סחאנה הסוטה	1955 — חימו הניפשים של ארצי'באלדו דלה קרוז	1970 — טריסטאנה
1951 — בת ההונאה	1955 — קוראים לו שחר	1972 — סוד הקסם הבורגני
1951 — אשה ללא אהבה	1958 — נוארין	1974 — פאנטום החופש
1951 — הדרך לשמיים	1959 — החום עולה באל-פאו	1977 — תשוקה אפלה.

י החודש סרטי החודש סרטי החודש סרטי החודש סרטי

התנגשות הטיטאנים (ברטנדיה-ארצות הברית, 1981)

CLASH OF THE TITANS

dir: DESMOND DAVIS

בימוי: דסמונד דייוויס

מפיקים: צ'ארלס ה. שניר ורני הארידהאן; תסריט: ברנדל קורט; פעלולים וזואלים מיוחדים: ריי הארידהאן, מוסיקה: לורנס רונטאל; צילום: טד מור; עיצוב: פראנק וויי; עריכה: טימותי גי; עיצוב תלבושות: אמה פרטוט; מושקע: לודנס אוליבייה, קלייר בלום, מגי סמית, ארטסלא גאודס, ג'ק גיליס, הארי המלמן, ג'ודי באוק, ברגיס מרדית; הפצה: סינמה אינטרנשיונל.

הסרט מגולל, בנוסה חופשי, את אחד הסיפורים הישנים מורכבים במיתולוגיה היוונית. זהו סיפור אהבתם של פרסאוס, בורשל זיאוס, אבי האלים, מייחסי עם דנה, נסיכת פניקיה, לאנדומידה, נסיכת יפן. הרבה תלאות וסורים עברים על השניים מיד תטיס ופוסידון, אך זיאוס עשה הכל על מנת לסייע להם. פרסאוס יוצא למאבק נגד אויבים שונים שבראשם ניצב קאליבוס, בעלה המיועד של אנדומידה, שצורתו עותה בדי זיאוס. פרסאוס מחסל את כל יריביו העל-אנושיים הוכיח בלבה של אהובתו ובמלכות.

הבעיה העיקרית של הסרט היא השאלה: למו מיעד סרט זה? התסריט של בורלי קחס (בעלה של מגו סמית) הבימוי של דסמונד דייוויס (מונים משגעים) אינם מציעים לא לקהל מבוגר ואינטליגנטי ודאף לא לבני נוער נשאים מרתקים למחשבה. קרס עושה ככל העולה על רוחו במקורות המיתולוגיים היווניים ומוסיף להם סיפורים הדמות ממייתולוגיות אחרות תלוא וללא לצורך. הבימוי של דייוויס איננו מוביל לשום כיוון ברור ומערב ציניות, הומור ורצינות תהומית אלה כאלה בסרט שלא תמיד ערב לחיך. לכן קשה לומר שמבוגרים מתלהבים ממעשי ידיו ואילו ילדים יצאים ניפחדים מן הפעולות המיפלות המחרידות של ריי הארידהאן, איש הפעילות שהפיק את הסרט. יש פה ושם כמה פעולות מדהימים כמו מעללי המדוזה או מעופו של פאטוס, הסוס המגופף.

הארי המלמן, יפה-התואר, משחק לא רק את תפקיד פרסאוס באתם הקטנים שבהם עליו להפגין כישורי דראמטי. ג'ודי באוק, תגליתו של פראנק וויירלי (מ-אחי השמש אחותי הלבנה) יפה מאד וגם כובשת את הלב על הבר. ברגיס מרדית משעשע בתפקיד המשורר, ידיו של פרסאוס. ואולם סוללת הכוכבים בתפקיד ירשבי האולימפוס מאכזבת. סיר לורנס אוליבייה כזיאוס נראה משעמם ואילו ארטסלא אנדרס אינה פוצה את פיה. דייוויס פשוט אינו מנצלה כראוי, או בשביל להטריח את הדך כוכבותם אין זה מספיק, לקהל מגיע יותר מדי שיבוא לדראותם.

■ שאלו שירן

מימם אחרונים של אהבה

SHOOT THE MOON

dir: ALAN PARKER

מפיק: אלן מארשל; תסריט: בו גרלמן; צילום: מייקל סרמן; עריכה: ג'ודי האמבלני; שחקנים: דאיון קיטון, אלברט פיני, קארן אלן, פיטר וולד, דנה היל; אורך: 24; הפצה: סינמה אינטרנשיונל.

את הזיה והגיעו לקיצו של פרק משותף בחייהם. הוא סופר מצליח המתחיל להינקע לעצמו מאהבה צעירה יותר היא — אם לארבע בנותיו, בסוף שנת השלושים שלה, יחידה בעיקר עבור משפחתה. לאחר רב נספך ביניהם הוא עוזב את הבית ומשאיר אותה לבדה, עם הבנות. הוא עוזב לגור עם יחידתו ובנה הקטן. היא מנסה לבנות את חייה שוב. השניים פגשים מיד פעם, כשהוא בא לקחת את הבנות לטיול או להוציא מהבית את ספריו, היא פוגשת קבלן צעיר שגב להתקין מיגרש טניס בחצר. הבעל לומד על היחידות החדשה ומתחיל לקנא. אביה נפטר והם נפגשים שוב, רבים במסעדה ומסיימים במישהו. הם עדיין אהובים אולם משיכים לחיות בנפרד. במסיבת הונכת בו מגרש הטניס הכל מתפוצץ כשהאהבה והקנאה מעבירים את הגבר על רתנו, אולי כדי להחזיר אותם לחיים משותפים ואולי לא.

לכאורה מלחדרמה משושפפת על יחסים בינו לביןה האמונה על הקולנט האמריקאי מזה שנים רבות ולאחרונה קיבלה מישהו תוקף, בכלל, כדאי היה פעם לנסות ולברוק את הסטראיטיפ הגברי והנשי המתפתח בטרשים אלה — "קרמו נד קרמו", "אישה לא נשואה" כדוגמאות הפכות-דומות. העוב, בדרך-כלל, האישה, בונה לעצמו

חיים חדשים, והסובל, בסופו של דבר, הוא זה שעוב — כמו בכל סרט מוסרי. אלא שכאן ממלאים את התפקידים הראשיים אלברט פיני השחקן האנגלי המעולה, ודאיון קיטון המאמצת לה תפקיד מתבגר חורף, אך היא טובה כמעט תמיד. אלן פארקר, ברטי העובד באמריקה הדביא לנו את "היהודה", מיתרכו בפרטים הקטנים, הפרטים הנאים מיעדיים אולם הם העושים בסופו של דבר את העבודה. יש לזמן הוא יכול לפתח את הדמויות הנעירות בשחקנים המגולמים אותם, ואיזה מעלים את הסרט מעל מיים ולחיים מעט של מלורמה ארוכה שזליה נגמרת. הצוות הזה, כמו ב"קרמו נד קרמו", שני השחקנים הבימוי, הם העושים את הסרט, ונפחים בו את רוח החיים המעלה אותו מעל פני הממוצע השגרתי. יחידה לעומק אין כאן, כמובן, העניין המתפתח הוא כמו ברכליות טובה, או להבדיל באסן — עינין של חשש שמא זה יקרה גם לי. כסרט הדרמה, ימים אחרונים של אהבה — הוא דוגמה מפקפקת. מה שנשאר זה המשחק ובגללו עומד הסרט. לעיתים, גם זה חשוב.

■ ג'ודי אורשר

MR LEON

dir: ZEEV REVACH

אדון לאון

בימוי: זאב רוח

מפיקים: איתן אבן וניסים לוי; תסריט: שמעון ישראלי, זאב רוח; צילום: אמנון סלומון; עורך: אלן עוקובוביץ; מוסיקה: רב ולצ; שחקנים: זאב רוח, נורית כהן, בתיה רונטאל, מאיר סויסה, משה איבגי; אורך: 90 דקות; הפצה: פרום פילם.

בתו של אדון לואן, דליה, חחרת הביתה אחרי שנה שבה גרה בתל-אביב כשבאמתחתי תפקיד בסרט. היא עומדת גלום דמותה של צעירה שילדה בן ונזחה על יד אבא. אדון לאון, כשניט, חושב שבתו דליה אכן ילדה מחוץ לנישואין והכפישה את שם משפחתה, ולכן שם לעצמו מטרה להחזיר אותה עם מי שסיכים להיות האב. כמו בכל הקומדיות של התערוכה מתברר דאמת ואפילו האל הגדול מלמעלה משתתף בשמחה ומוריד את גשמי הברכה שלו.

אם אהנו חייבים בסרטים שכאלה והקהל המנהג בקול רם מוכיח שאכן כן, רצוי כבר שהם יהיו של זאב רוח. רוח הוא בראש ובראשונה שחקן רחק אחי"ב בימאי ולכן הוא עושה סרטים לשחקנים, קרי-לוי, ולכותו יש לאמר שהוא לפחות עומד במשימה בכבוד השמור לסוג זה של קולנט ונמנע על השבח הדמיונית שאותן הוא מציג. רוח ניסה כבר תחומים רבים של "דמויות חברתיות" החל מ"שרגא קטן", שהיה אולי הרציוני בסרטינו אם לא הטוב שבהם, ועד "אדון לאון". סרטו השביעי, רוח מחפש טיפסיים ומעלה אותם על המסך, כאן — את דמותו העיסית, אולי עיסית מדי, של מורקאי מסורתי מאד הממשיך להתעורר בשכונת ואד סאליב הוחרה לנו מהפגנות בשנים קודמות. המות זאת אחרת מעמד רוח לפני כל המשחתפים האחרים, אבל בלי לזולל ומתוך אהבה אמיתית — מוכירה דמות פולקלוריסטית קולנטית אחרת — סאלה שבאית, לו מסרט שפתח את גל סרטי הברקס שעבר את הקולנט שלו. הוא פורט על אותם נימים. הדמויות סינטיטיות מדי וחסרות את החיפסוף והעיקום של החיים האמיתיים. אבל הבעיה, כנראה, של דוגמאות מתצלחות יותר של סוג של סרט קולנט, כמו אדון לאון, היא ההמשך. לכן זאת הסיבה שאני מקווה שהסרט יתאר לפחות לתקופה הקרובה — דוגמה יחידה ולא יביא אחריו גל של סרטים דומים שיהיו מדרך הטבע גרועים הרבה יותר מנט.

■ ג'ודי אורשר

PRINCE OF THE CITY

dir: SIDNEY LUMET

נסך העיר (ארה"ב 1981)

בימוי: סידני לומט (12 המתשבים, "אקוס", "רשת שידור"); תסריט: ג'יי פרסן אלן ("מארני", "קברט") וסידני לומט; על פי רוברט דילי; צילום: אנדרוי ברטקולאק; עריכה: ג'וזף פריסטפונל; מוסיקה: פול צ'הארה; מנהל אמנותי: אדוארד פיסנט; כותרות: פינגל; סופר: פול צ'הארה; שחקנים: טרטי ויליאמס ("שוער", "1941"), לינדסי קראוס, ג'ודי אורבן, נורמן פארקר, בוב בלבן, ג'יימס טולקאן, סטיב איטור, רון קרבסטוס ו-118 אחרים. לא כולל סטטיסטיים; אורך: 168 ד; הפצה: סרטי גלעד.

1971. רגישות ציבורית בארה"ב לשחיתות במערכת החוק. מוקמת פקידה מממשלית. אחד מאנשי נדחת החקירה (נורמן פארקר) מומין לשיחה שגרתית גם את דניאל צילו (טרטי ויליאמס), מפקד

יחידה נבחרת למלחמה בסמים, במשטרת ניריורק. הקשר המתפתח ביניהם, יחד עם רגשות אמונה, תאוות סכנה, תמימות (ועוד ועוד) מבאינם את צילו לשיחוף פעולה עם ג'ורג' הוקינגה: 6 שנות עיקוב/איסוף הוכחות/הלשנה על שחיתויות במשטרה וככל מערכת החוק והתקליף מאלף של שינוי מקצין צעיר (30), אהוד ובטוח בעצמו לאדם בחד, שנות ופניו.

סרט נקי, נטול שמיים, חכם. נקי: למרות המוני השטרים החמושים, הדפועים, אנשי המאפיה, סוהרי סמים, זונות, ועם שתי התאבדות ביריה ורצח בחיתוך, אין מין, כמעט שאין דם האלימות נמצאת באיורה ובמללים. אין אף תיאור פלסטי של שבר, רסק ומין כמקובל בסרטי משטרה.

נטול שמיים: גם פיסית - רק באחת מ-280 הסצינות בסרט רואים שמיים בתמונה, וגם סיפורית - שום דבר אינו בהיר וחד משמעו ואף אחד אינו שיימי טוב או גיבור.

חכם: למי שמעניין, מספק סדינו לומט הרבה מאוד חומר לעיכול. חוך כדי יעיל ומשתחררם הסיגנון הדימבנה המתחכמים, החל מן המעבר ההדרגתי מסצינות רבות משתפמים, תעמיה ופרטי רקע אל ריקנות, רקעים חשופים וצילומי תקרב (קלוז-אפ), וכלה ברובי הדמויות, השימוש בכרטיסי זיהוי (ההכחיים לצופה כדי לא להרגיש אבוד החמתלבים היעב בסרט) ובציוטים כתובים מספרו העתונאי של הרבט דילי. כל אלה משרתים את התחושה של היעד מציאות דרמטית מורכבת ואינם מפריעים לריגוש ולהדהדות עם דמות או אירוע. הסרט מבוסס על סיפור האמיתי של בוב ליצ'י אשר גם עוזר בשלבי ההכנה של הסרט.

מישחקו המצויץ של טרטי ויליאמס, אימננטם של מרבית המשותפים האחרים (חלקם ללא כל ניסיון משחק קודם). איכות הצילום, העריכה המוסיקלית, וכמוכן - אורכו המעיק של הסרט: 168 דקות, מצטרפים כולם לסרט שקשה להדביק על תואר של "טוב" או "רע" ויגרתי חוהיה החורגת מלוקלעית, עם תחושה של צורך לחזור ולהראות את הסרט שוב.

■ צביקה אורן

דראקולה (ארה"ב, 1979)

בימאי: ג'ון ברהם
הפקה: וולטר מיריש; תסריט: ו.ד. ריכטר (ע"פ מחזה מאת האמילטון דין וג'ון ל. באלדריסטון המבוסס על הרומן מאת ברוקס סטוקר; צילום: גילברט טיילור; עריכה: ג'ון בלום; מוסיקה: ג'ון ויליאמס; שחקנים: פרנק לאנג'לה, אולג'יה, דונלד פלסנס, קייט נליגן, טרוור איב, ז'אן פרנסיס. זמן: 112 דקות. הפצה: סינמה ארטסט.

ספינה מנמנת עולה על שרטון בחופי יווקשייר. הנציג היחיד הוא הרחן דראקולה. דראקולה שוכר מנור נטוש כמקום מגוריו. הוא מחונן לארחיה אל שכנו ג'ק סיאהר המגנרר עם בתו לזסי וידידתה מינה וזן הסליג שבאל לביקור מינה במקום מוסד לחולי רוח. הרחן כובש תחילה את מינה ולאחר מכן מבקש להשתלט על נפשה של לזסי. אביה של מינה מגיע למקום לאחר מות בתו ומבקש לחשוף את מזימתיו של הרחן המיסתורי.

מכותית רחפת אחר הכרזה הנשואת את ארנו של דראקולה. מי שחשב לאחר "שוגען המוסיקה" שבדהם הוא אולי במאי בעל כשרון מסוים עשוי להתאכזב מהתצוגה חסרת המגע האישי בדראקולה. נקדת האור היחידה היא משהו המרשים של פרנק לאנג'לה המעניק לדמות אותה הוא גולגלם קסם ופרש אישי החסרם בעיבוד הנאיבי והמיזשן של בדהם.

■ דניאל ורט

מינבחן בד (ארה"ב, 1982)

בימאי: הרברט רוס
הסריט: ניל סיימון; צילום: דיויד ולש; עריכה: סדיני לרין; מוסיקה: מרווין המלשי; הפקה: הרברט רוס, ניל סיימון. שחקנים: וולטר מתאו, דנה מאנוף, אן מארגרט, ואנס גסט, לואיס סמית, מרטין פרו, יוגין טלר. אורך: הפצה: סרטי מלמן.

ליכי טאקר בת ה-19 מגיעה להוליווד מניו-יורק בתקווה לחזור אל עולם הסרטים בעזרת קשריו של אביה התסריטאי שעזב את הבית עת הייתה עדיין בת שלש. התוכנית אינן עלות יפה, האב אינו תסריטאי מצליח ומעדיף לעסוק בהימורים ואינו רוצה בשום מחויבות. לאחר גישושים נשברים מעטי הקשיחות של הבת האב והם מוצאים את הדרך זו אל זה.

ניל סיימון חולל הפתיע. נראה שהוא אינו משתדל במיוחד לחדש את הרפרטואר הממעט קבוע שלו. הפעם הוא השתמש בגיטחה זוהה לסרטו הקודם - "זה כואב רק כשאני צוחקת". שם מגיעה נערה להתגורר אצל אמה השחקנית השתיינית שחורה מטיפול נמילה. כאן מגיעה הבת ללא הדיעה מוקדמת אל אביה. סיימון הולך על בטוח: תערוכת של דיאלוג שנון (יש להודות שגם מברק) עם נפך של דמנטיקה סטטימנטלית ומלודרמה. גם בחירת הבימאי מעשתה כנראה על מנת להמעיט מיותרים. רוס ביים כבר שלושה סרטים על פי סיימון: "עמד בכוחות", "יורה לשניים" ו"מלך בקליפורניה" וכמו כן ביים על הבמה את "פרק ב" ואת "אני מוכרחה להיות בסרטים" (השם המקורי של "מינבחן בד"). רוס מביים את הסרט ללא הפתעות, אך בעצם אין גם מקום לכשכאלה כשמדובר במחזה של סיימון.

אחת נקודות האור היא, שרעייתו של סיימון, מרשה מיסון, אינה מופיעה כאן. את מקומה מלאה וולטר מתאו, אף הוא סיימוניסט ותיק למדי. למרות שמתאו חזר על כל הגיטות המשופשות והמוכרות שלו המידי נעים לראותו שנית.

סימון משתעשע בקלישאות ללא תושה. הפסיכולוגיה שלו שטנית להחריד, הוא מייגע מאד בהתפרקותיו הסטטימנטליות והוא מהנה בבדיחותיו השטופות למרות שחלקן צפוי מראש.

הפופיות של סיימון מהדימה וכך גם כשרנו השופע הממציא דיאלוגים שוטפים הברקות מילוליות. הבעיה שזה בידור לרגע הנשכח ומן קצר לאחר סיום הסרט.

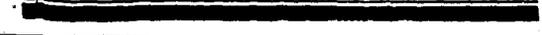
■ דניאל ורט

● סרטי חודש אוגוסט האחרים
סקרו בחוברת הבאה.

סינמטק - ירחון לענייני קולנוע
סינמטק תל אביב, סינמטק חיפה
מו"ל: "אייר", הוצאה לאור והפקות בע"מ
רחוב בוגרשוב 5 א', תל-אביב 63808
טל: 221057, 221081

מערכת: יוסי אורן, אלון גרבו, עדנה פיינר, דן פיינר
גידי אורשר, איל נגה, צביקה אורן, שאול שיר-רן, דניאל ורט
סדר: עימוד הדפסה: סגל, יפת
כל הזכויות שמורות למו"ל.

לאחר עשרות עיבדנים קולנועיים לחמן של בראם סטוקר שפורסם ב-1897, החל מנוסטרטו של מוראו, דרך העיצוב הקלאסי של ביהר לוגוית תחת שרביטו של טוד בראונינג, דרך העיבדנים הרבים של הברת "האמר" הבריטית וכלה בגיטרת החדשה של ורנר הרנז, לטספראטון קשה להבחין מזה בדיק היעלה לציור גיטרה חודשה זו למעללי של הרחן הטרטסילבני צמא הדם. לא נעשה כאן כל ניסיון לחדש או להוסיף על הקיים, לא וזה כאן גם ניסיון לציור פאראדיגמטס פולנסקי ב"סלח לי אתה נשך את צואר" או להבהיל, אלא להבהיל, טסח טסן רדגטי ב"אהבה מנשכה ראשונה". הסיבה היחידה ליצירת סרט זה היא כנראה הצלחת המחזה בכיורו של פרנק לאנג'לה, השב לגלם את הדמות גם בסרט. החודש היחד, אולי, היא הצגת דראקולה בדמות רומנטית, שיד אנברונטיטי של המאה ה-19 הנרמס על ידי גלגלי הקדימה (העלילה מתרחשת ב-1913). הדבר בא לביטוי בכך שדראקולה פחות מאיים מאשר בעבר, הפעם, לשם שינוי, הוא מוצג ללא ניבוי המפודדים. לדמותו של הרחן טספת הילה של מאהב אבידו ובעצם הוא מצטייר כדמות חיובית וסימפוטית יותר מאשר הדמויות הגבריות שבסרט. הקדימה מל המאה ה-19 וזכה לביטוי חזותי כמו בסצינת המרדף שבה

משתלם לשלם ב- **ישירא אכרמט** **ינהונקרד**

• בנק הפועלים בע"מ • בנק המזרחי המאוחד בע"מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ • בנק קונוינגטל לישראל בע"מ • בנק מסד בע"מ • בנק הבנייה לישראל בע"מ • בנק ירב לעובדי המדינה בע"מ • בנק אמריקאי ישראלי בע"מ • בנק אוצר החייל בע"מ • בנק מועלי אגודת ישראל בע"מ • בנק צמון אמריקה בע"מ • בנק למימון ולסחר בע"מ • בנק עין חי בע"מ

תפעיל את הבנק-קט שלך!

- אגשג אמשג צכשיו 1,600 שקל אימחר.
- איכיקוד שיקים.
- אהצג חוקהרות ושאלומים.
- אינוצמין פנקסי שיקים.
- אהכר יתכרה.

 בנק-קט 2000
24 שעות שרות

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים